

УДК 35.086:(174:343.83)(477)

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-4\(46\)-950-960](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-4(46)-950-960)

Кисельов Дмитро Валентинович аспірант, Пенітенціарна академія України, 14000, м. Чернігів, вул. Гонча 34, <https://orcid.org/0000-0002-5080-9436>

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕТИЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ПЕРСОНАЛУ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО- ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню адміністративно-правового регулювання етичної поведінки персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України в умовах реформування системи виконання кримінальних покарань, пробації та приведення її до європейських стандартів. Досліджено поняття «професійна етика», «професійна етика співробітників правоохоронних органів». Сформовано визначення поняття «професійна етика персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України». Розглянуто професійну етику персоналу Державної кримінально-виконавчої служби в контексті адміністративної (професійної) етики, досліджено взаємозв'язок етичної поведінки та адміністративно-правового статусу персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України. Визначено, що професійна етика виробляє вимоги, норми та стандарти, характерні для певних видів діяльності та характеризується адміністративно-правовим статусом службовця, працівника, посадової особи Державної кримінально-виконавчої служби України.

Проведено комплексний аналіз нормативно-правової бази як вітчизняного, так і міжнародного законодавства щодо адміністративно-правового регулювання етичної поведінки персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України. В статті зазначено, що адміністративно-правове регулювання етичної поведінки пенітенціарного персоналу визначається нормативними приписами законів України, постанов Кабінету Міністрів України, відомчими нормативно-правовими актами. Досліджено судову практику щодо дотримання норм етичної поведінки персоналом Державної кримінально-виконавчої служби України.

Сформовано висновки та рекомендації щодо покращення адміністративно-правового регулювання етичної поведінки персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України враховуючи їх адміністративно-правовий статус.

Ключові слова: професійна етика, етична поведінка, персонал ДКВС України, Державна кримінально-виконавча служба України, адміністративно-

правовий статус, правовий статус, євроінтеграція, адміністративно-правовий статус персоналу ДКВС України, правове регулювання, держані службовці, установи виконання покарань, органи пробації.

Kyselov Dmytro Valentynovych postgraduate student, Penitentiary Academy of Ukraine, Honcha St., 34, Chernihiv, 14000, <https://orcid.org/0000-0002-5080-9436>

ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF ETHICAL BEHAVIOUR OF THE PERSONNEL OF THE STATE CRIMINAL AND EXECUTIVE SERVICE OF UKRAINE

Abstract. The article is devoted to the study of administrative and legal regulation of ethical behavior of the personnel of the State Criminal and Executive Service of Ukraine in the context of reforming the system of execution of criminal punishment and probation and bringing it in line with European standards. The concepts of 'professional ethics' and 'professional ethics of law enforcement officers' are studied. The definition of the concept of 'professional ethics of the personnel of the State Criminal and Executive Service of Ukraine' is formed. The author examines the professional ethics of the personnel of the State Criminal and Executive Service in the context of administrative (professional) ethics, and investigates the connection between ethical behavior and the administrative and legal status of the personnel of the State Criminal and Executive Service of Ukraine. It is determined that professional ethics develops requirements, norms and standards which are specific to certain types of activities and are characterized by the administrative and legal status of an officer, employee, official of the State Criminal and Executive Service of Ukraine.

A comprehensive analysis of the regulatory framework of both national and international legislation on administrative and legal regulation of ethical behavior of the personnel of the State Criminal and Executive Service of Ukraine is conducted. The article notes that administrative and legal regulation of ethical behavior of SCES personnel is determined by the regulatory provisions of laws of Ukraine, resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine, and departmental regulations. The author examines the court practice in compliance with the standards of ethical behavior by the personnel of the State Criminal and Executive Service of Ukraine.

The author formulates conclusions and recommendations for improving the administrative and legal regulation of ethical behavior of the personnel of the State Criminal and Executive Service of Ukraine regarding their administrative and legal status.

Key words: professional ethics, ethical behavior, personnel of the SCES of Ukraine, the State Criminal and Execution Service of Ukraine, administrative and

legal status, legal status, European integration, administrative and legal status of the personnel of the SCES of Ukraine, legal regulation, civil servants, penitentiary institutions, probation authorities.

Постановка проблеми. Прагнення України до вступу в Європейський Союз ставлять перед законодавцем низку завдань щодо приведення в належні умови діяльності правоохоронних інституцій, забезпечення гуманного та справедливого виконання кримінальних покарань, поширення європейських цінностей. В умовах реформування системи виконання кримінальних покарань привертає увагу діяльність персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України (далі – ДКВС України), оскільки вказані суб'єкти є однією з рушійних сил, що безпосередньо реалізують на практиці зазначенні вище реформи. Сучасна система виконання кримінальних покарань хоч і перейняла певні позитивні міжнародні практики, проте в уявленні суспільства й донині асоціюється з корупційними проявами, порушеннями прав людини, зневажливим ставленням до засуджених та ув'язнених та ін. А відтак, набуває актуальності пошук нових підходів до розбудови морально-етичних стандартів в правоохоронній діяльності персоналу ДКВС України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти досліджуваної нами тематики прямо чи опосередковано були предметом дослідження вітчизняних науковців. Аналіз наукової літератури свідчить, що питання морально-етичних аспектів поведінки персоналу ДКВС України у своїх дослідженнях висвітлювали: А. О. Галай, М. В. Грищенко, О. А. Дука, С. В. Зливко, О. М. Конопацька, Ю. О. Матвеєва та ін.

Дослідження, присвячені правовому регулюванню етичної поведінки персоналу правоохоронних органів, відображалися у працях О. О. Барабаш, А. В. Лапкіна, Я. В. Свічкарьової, В. І. Солодкевич та ін.

Однак, поряд з цим відаючи належне вищезгаданим вченим у їх внесок, потребує додаткової наукової уваги дослідження адміністративно-правового регулювання етичної поведінки персоналу ДКВС України, як такої, що прямо пов'язана з адміністративно-правовим статусом пенітенціарного персоналу та визначає загальноприйняті норми його поведінки в сучасних умовах реформаційних змін зумовлених євроінтеграційними процесами.

Метою статті є здійснення аналізу дослідження адміністративно-правового регулювання етичної поведінки персоналу ДКВС України.

Виклад основного матеріалу. Питання етичної поведінки персоналу ДКВС України є філософською категорією, адже пенітенціарій сьогодення – це не тільки правоохоронець, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, а й особа, яка перебуває під публічною увагою громадськості. Діяльність ДКВС України сприймається суспільством

починаючи від зовнішнього вигляду службовців (працівників) закінчуючи вже їхніми діями та вчинками.

Так, Офіс Генерального прокурора зазначає, що адміністрації установ виконання покарань систематично допускають порушення трудового законодавства, насамперед щодо повноти оплати та обліку робочого часу (навіть у вихідні та святкові дні), оплати праці засуджених та забезпечення їх належного працевлаштування, необхідних відрахувань із заробітної плати. У багатьох випадках виявлені хитрощі під виглядом укладання з засудженими дискримінаційних угод цивільно-правового характеру. Окрім того, звертається увага на корупційну складову у професійній діяльності співробітників ДКВС України, надання адміністраціями установ засудженим (старшим днювальним) контрольних функцій над іншими в'язнями [1].

М.В. Грищенко зазначає, що неналежний рівень якості життя, а також низька морально-правова та етична складова персоналу ДКВС України є першочерговою, основною детермінантою корупційних проявів у зазначених службовців (працівників) [2, с.136].

Система етичної поведінки пенітенціарного персоналу безперечно характеризує ДКВС України, як інституцію повноваження якої спрямовано на реалізацію кримінально-виконавчої політики. Зазначене призводить до неоднозначного, а подекуди негативного ставлення громадянського суспільства до цієї служби. Етична поведінка цієї категорії персоналу є складовою адміністративної (професійної) етики. Приписи та норми поведінки (права, обов'язки та заборони, інші дії, що є нормативно закріпленими й загальноприйнятими) визначають адміністративно-правовий статус категорії осіб і є складовими професійної етики.

Для повноти розуміння тематики адміністративно-правового регулювання етичної поведінки персоналу ДКВС України необхідно визначити сутність поняття «етика» та «професійна етика правоохоронців».

Етика – філософська наука, що вивчає й досліджує природу, сутність, виникнення, розвиток, структуру, функції моралі та її прояви в різноманітних сферах діяльності [3, с. 6].

А. В. Лапкін зазначає, що професійну етику співробітників правоохоронних органів можна визначити, як сукупність моральних принципів, вимог і правил, які ставляться до посадових осіб державних органів, уповноважених на здійснення правоохоронної діяльності, з метою належного здійснення їх повноважень та запобігання порушенням у процесі їх реалізації [4, с. 84].

Я. В. Свічкарьова пропонує розглядати професійну етику правоохоронних органів в широкому та вузькому сенсі: «У широкому сенсі професійна етика правоохоронних органів – це специфічна галузь професійної етики, що стосується моральної свідомості працівників та регламентує взаємовідносини

правоохоронця під час здійснення останнім своїх професійних обов'язків, а у вузькому сенсі професійна етика правоохоронних органів – це сукупність професійно-етичних принципів, на яких базується правоохоронна діяльність, правил, що визначають допустимо можливу поведінку працівників як у службовій, так і позаслужбовій обстановці, професійно-етичних знань та характеристик особистості». [5, с.77].

Підтримуємо позицію О. О. Барабаш, В. І. Солодкевич щодо того, що професійна етика виробляє вимоги, норми та стандарти, характерні для певних видів діяльності. Етикет співробітника правоохоронних органів має нормативний та імперативний характер і є важливою умовою функціонування правоохоронних органів [6, с.22-23].

Можна зробити висновок, що професійна етика персоналу ДКВС України – це сукупність норм і стандартів, моральних принципів та вимог, що ставляться перед персоналом, який реалізовує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, з метою належної реалізації згаданої державної політики, а також задля позиціонування у суспільстві цієї правоохоронної інституції як такої, що відповідає міжнародним стандартам та національному законодавству у згаданій сфері.

Адміністративно-правове регулювання етичної поведінки пенітенціарного персоналу визначається нормативними приписами законів України, постанов Кабінету Міністрів України, відомчими нормативно-правовими актами. Вимоги щодо формування етичної поведінки персоналу ДКВС України закладені в нормах статей Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України». Так, відповідно до частини 3 статті 14, «на службу до ДКВС України приймаються на конкурсній, добровільній, контрактній основі громадяни України, які спроможні за своїми особистими, діловими та моральними якостями, віком, освітнім і професійним рівнем та станом здоров'я ефективно виконувати відповідні службові обов'язки... Не може бути прийнята на службу особа, яка має не погашену або не зняту судимість за вчинення злочину, крім реабілітованої, або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією» [7].

Згідно з зазначеною нормою, законодавець встановлює, що до зайняття посад допускаються лише ті особи, які мають відповідні морально-етичні якості, необхідні для виконання кримінальних покарань.

Водночас варто згадати про осіб, які проходять державну службу в ДКВС України, як державні службовці. Умови проходження цієї категорії визначаються Законом України «Про державну службу» (далі - Закон). Стаття 8 Закону окреслює, що державні службовці повинні дотримуватися принципів державної служби та правил етичної поведінки, поважати гідність людини, не

допускати порушення прав і свобод людини та громадянина, сумлінно і професійно виконувати свої посадові обов'язки та умови контракту про проходження державної служби (у разі укладення); додержуватися вимог законодавства у сфері запобігання і протидії корупції; запобігати виникненню реального, потенційного конфлікту інтересів під час проходження державної служби [8].

Для осіб рядового й начальницького складу ДКВС України, які вперше зараховуються на службу, передбачено присягу, де вказано, що особа присягається «завжди залишатися відданим Українському народові, неухильно додержуватися Конституції України та законів України, бути чесним, гуманним, сумлінним і дисциплінованим, зберігати державну та іншу охоронювану законом таємницю... . постійно вдосконалювати професійну майстерність та підвищувати рівень культури, не допускати порушень прав і свобод людини та громадянина, всіляко сприяти зміцненню правопорядку» [7].

Щодо осіб, які призначаються на посади державної служби вперше, також передбачена присяга, де окреслюються вимоги до етичної поведінки державного службовця. У статті 8 Закону вказано, що особа, усвідомлюючи свою високу відповідальність, урочисто присягає, що буде вірно служити Українському народові, дотримуватися Конституції та законів України, втілювати їх у життя, поважати та охороняти права, свободи і законні інтереси людини і громадянина, честь держави, з гідністю нести високе звання державного службовця та сумлінно виконувати свої обов'язки [8].

Аналогічні норми передбачено і в статті 16 ЗУ «Про ДКВС України»:

«1. Персонал Державної кримінально-виконавчої служби України зобов'язаний неухильно виконувати закони України, додержуватися норм професійної етики, гуманно ставитися до засуджених і осіб, узятих під варту. Жорстокі, нелюдські або такі, що принижують людську гідність, дії є несумісними зі службою і роботою в органах, установах виконання покарань та слідчих ізоляторах.

2. Особи рядового і начальницького складу та працівники кримінально-виконавчої служби, які виявили жорстоке ставлення до засуджених і осіб, узятих під варту, або вчинили дії, що принижують їхню людську гідність, притягуються до відповідальності згідно із законом» [7].

Окрім того, на посадових та службових осіб ДКВС України поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції», де приділено цілий розділ VI «Правила етичної поведінки» [9].

Для неатестованих працівників норми етичної поведінки визначаються трудовим законодавством та відомчими нормативними актами. Так, відповідно до «Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань» (далі – Правила) затверджених наказом Міністерства юстиції

України від 28.08.2018 р. № 2823/5, особи, які працюють спільно із засудженими, повинні дотримуватися порядку спілкування з ними, про що зобов'язані давати розписку, де вказують, що ознайомлені з порядком взаємовідносин між вільнонайманим персоналом органів і установ виконання покарань та засудженими [10].

Варто зауважити, що в вищезгаданих Правилах визначено порядок взаємовідносин персоналу із засудженими. Зазначається, що взаємовідносини ґрунтуються на суворому дотриманні законності. У своїй роботі персонал має додержуватися високих професійних та особистих стандартів. Своєю поведінкою і виконанням своїх обов'язків персонал має позитивно впливати на засуджених та викликати у них повагу [10].

Наказом Міністерства юстиції України затверджений від 14.04.2017 р. № 1272/5, – «Кодекс професійної етики персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України» (далі – Кодекс професійної етики) [11]. Цей документ розроблено відповідно до Рекомендацій Комітету міністрів Ради Європи (2012)5 щодо Європейського Кодексу етики працівників пенітенціарних установ (ухваленого Комітетом міністрів 12.04.2012 р. на 1140 засіданні заступників міністрів) (Recommendation CM/Rec(2012)5 of the Committee of Ministers to member States on the European Code of Ethics for Prison Staff (Adopted by the Committee of Ministers on 12 April 2012 at the 1140th meeting of the Ministers' Deputies)) [12], а також на стандартах, які містяться в рекомендаціях Комітету міністрів Ради Європи й стосуються пенітенціарної політики та практики.

До речі, варто відмітити, що першим документом, який має міжнародний характер та є універсальним для більшості правоохоронних органів, є «Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку» (Code of Conduct for Law Enforcement Officials), що був прийнятий на основі Резолюції 34/169 Генеральної Асамблеї ООН від 17.12.1979 р. Норми, відображені в кодексі, не втрачають актуальності й на сьогодні у сфері професійної етики правоохоронців. Вони були враховані при розробці Європейського Кодексу етики працівників пенітенціарних установ, однак так і не стали підґрунтям при розробці відомчого нормативного акту [13].

У судовій практиці є ряд рішень, при ухваленні яких представники судочинства застосовують вищезгаданий документ. У судових рішеннях від 27.10.2021 р. по справі № 100848750, а також від 27.07.2022 р. по справі 753/1531/22 зазначається, що позивачі (персонал ДКВС України) неодноразово порушували норми Кодексу професійної етики персоналу ДКВС України [14; 15].

Згідно з судовим рішенням від 27.10.2021 р. по справі № 100848750, встановлено, що у ході проведення службового розслідування 28.02.2021 р. у

ОСОБИ_1 виявлено поліетиленовий згорток з речовиною невідомого походження. Вказану подію внесено до «Книги обліку заяв та повідомлень про вчинення кримінальних порушень та інших подій». З власноручно написаного пояснення позивача (ОСОБИ_1) від 05.03.2021 р., наявного в матеріалах справи, стає відомо, що під час огляду його верхнього одягу було виявлено згорток із речовиною невідомого походження. Останній зазначив, що вказаний згорток йому передала невідома особа біля «Дитячого світу» для подальшої передачі засудженому. Зазначене дозволяє зробити висновок про нехтування позивачем (Особою_1) інтересами служби, змістом Присяги працівника ДКВС України та про проявлення зневаги до Кодексу професійної етики персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України [14].

Кодекс професійної етики в умовах сьогодення не має імперативного характеру, носить суто декларативний, більшість персоналу з ним фактично не ознайомлюється, або ж ознайомлюються – формально.

Підтримуємо позицію А. О. Галая, який після обговорення проєкту Кодексу професійної етики, ще у 2016 р. дав коментар, де передбачав практики застосування Кодексу: «чимало оціночних суджень у його змісті дозволяють його або ігнорувати, або використовувати на власний розсуд. Знаючи систему, скоріше буде обиратись перший варіант і Кодекс стане ще однією обов'язковою для згадки, але не обов'язковою для виконання декларацією» [16].

Висновки. Враховуючи вищевикладене, можна сказати, що наявна система адміністративного регулювання етичної поведінки персоналу ДКВС України має закладені позитивні аспекти, однак, враховуючи реалії сьогодення, доцільно імперативно зазначити в Законі України «Про ДКВС України» норму щодо обов'язкового ознайомлення персоналу з Кодексом професійної етики. Окрім того, зміст Кодексу професійної етики потребує доповнень щодо зовнішнього вигляду, культури мовлення та морально-етичної поведінки персоналу ДКВС в мережі Інтернет. А враховуючи динаміку використання діджитал технологій, доцільним є поширення змісту Кодексу професійної етики на офіційних сторінках відомства та на веб-порталі «zakon.rada.gov.ua».

Література:

1. Офіс Генпрокурора вимагає від Міністерства юстиції України усунення численних порушень прав в'язнів, практик неналежного поводження та рабської експлуатації їх праці. *Головна - Офіс Генерального прокурора*. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/ofis-genprokurora-vimagaje-vid-ministerstva-yusticiyi-ukrayini-usunennya-cislennix-porusen-prav-vyazniv-praktik-nenaleznogo-povodzennya-z-nimi-ta-rabskoyi-ekspluatatsiyi-yix-praci> (дата звернення: 14.04.2024).

2. Гриценко М.В. Чинники корупційної поведінки працівників Державної кримінально-виконавчої служби України. *Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України*. Тези доп. Всеукр. наук.-практ. Конф. Харків, 2019. С.135-138.

3. Професійна етика юриста : навч.-метод. посіб. (у схемах) / ред. В. С. Бліхар. Львів: ПП «Арал», 2018. 108 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2357/1/ПЕЮ%20.pdf> (дата звернення: 14.04.2024).
4. Лапкін А.В. Особливості професійної етики співробітників правоохоронних органів. *Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика*. 2023 № 2 (6). С. 83-86. URL: <https://policeystika.dnuvs.ukr.education/index.php/policeystyka/article/view/26/24>.
5. Свічкарьова Я.В. Професійна етика у діяльності правоохоронних органів. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО*. Випуск 76, частина 2, 2023. С.75-78.
6. Барабаш О. О., Солодкевич В.І. Професійна етика у правоохоронній діяльності України: національні тенденції та зарубіжний досвід. *Державотворення та правотворення в контексті євроінтеграції*: мат. VII-го всеукраїнського круглого столу. 3 груд. 2021 р. С.21-26. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4205/1/03_12_2021.pdf#page=21/
7. Про Державну кримінально-виконавчу службу України : Закон України від 23.06.2005 р. № 2713-IV : станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15#Text> (дата звернення: 14.04.2024)/
8. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII : станом на 1 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 14.04.2024).
9. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII : станом на 30 груд. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/conv#Text> (дата звернення: 14.04.2024).
10. Про затвердження Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань : наказ від 28.08.2018 р. № 2823/5 : станом на 28 берез. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1010-18/conv#n913> (дата звернення: 14.04.2024).
11. Кодекс професійної етики персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України : наказ від 14.04.2017 р. № 1272/5. URL: <https://www.probation.gov.ua/wp-content/uploads/2021/06/Кодекс-проф-етики-персоналу-ДКВС.docx> (дата звернення: 14.04.2024).
12. Recommendation CM/Rec(2012)5 of the Committee of Ministers to member States on the European Code of Ethics for Prison Staff. *PO21 Library – Training Resources for European Prison Officers*. URL: <https://library.prison-officers21.org/wp-content/uploads/2023/01/38-Recommendation-Rec20125-of-the-Committee-of-Ministers-to-member-States-on-the-European-Code-of-Ethics-for-Prison-Staff.pdf> (date of access: 14.04.2024).
13. Code of Conduct for Law Enforcement Officials : Code of 17.12.1979 no. General Assembly resolution 34/169. URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/code-conduct-law-enforcement-officials> (date of access: 14.04.2024).
14. Рішення Київського окружного адміністративного суду від 27.10.2021 р. № 100848750 у справі № 320/5336/21. URL: <https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/100848750/> (дата звернення: 15.04.2024).
15. Рішення Дарницького районного суду міста Києва від 28.07.2022 р. у справі № 753/1531/22. URL: <https://opendatabot.ua/court/105536887-fb80ad2c2c30b155d83a2537317054ce> (дата звернення: 15.04.2024).
16. Галай А. Чи принесе користь українській пенітенціарній системі такий Кодекс етики? *ZMINA*. URL: https://zmina.info/columns/chi_prinese_korist_ukrajinskij_penitencijarnij_sistemi_takij_kodeks_jetiki-2/ (дата звернення: 15.04.2024).

References:

1. Ofis Henprokurora vymahae vid Ministerstva yustytzii Ukrainy usunennia chyslennykh porushen prav viazniv, praktyk nenalezhnogo povodzhennia povodzhennia ta rabskoi ekspuatatsii ikh pratsi. *Holovna – Ofis Henprokurora* [The Prosecutor General's Office is demanding that the Ministry of Justice of Ukraine address numerous violations of prisoners' rights, ill-treatment and slave labour practices. Main page – Prosecutor General's]. Retrieved from: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/ofis-genprokurora-vimagaje-vid-ministerstva-yusticiyi-ukrayini-usunennya-cislennix-porushen-prav-vyazniv-praktik-nenalezhnogo-povodzhennia-z-nimi-ta-rabskoyi-ekspluatatsiyi-yix-praci> [in Ukrainian].
2. Hrytsenko, M.V. (2019). Chynnyky koruptsiinoi povedinky pratsivnykiv Derzhavnoi kryminalno-vykonavchoi sluzhby Ukrainy [Factors of corrupt behaviour of personnel of the State Criminal and Executive Service of Ukraine]. *Psykhologichni ta pedahohichni problemy profesiinoi osvity ta patriotichnoho vykhovannia personal systemy MVS Ukrainy. Tezy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii – Psychological and Pedagogical Problems of Professional Education and Patriotic Education of the Personnel of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. Theses of the All-Ukrainian scientific and practical conference*, (pp.135-138). Kharkiv [in Ukrainian].
3. Blikhar, V.S. (Ed.). (2018). Profesiina etyka yurysta: navchalno-metodychnyi posibnyk (u shemah) [Professional ethics of a lawyer: a study guide (in diagrams)]. Lviv: PP «Aral». Retrieved from: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2357/1/PIEIO%20.pdf> [in Ukrainian].
4. Lapkin, A.V. (2023). Osoblivosti profesiinoi etyki spivrobitnykiv pravoohoronnykh orhaniv [Peculiarities of professional ethics of law enforcement officers]. *Ukrainska politseistyka: teoriia, zakonodavstvo, praktyka – Ukrainian police science: theory, legislation, practice*. (Issue 2 (6), pp. 83-86). Retrieved from: <https://policeystika.dnuvs.ukr.education/index.php/policeystika/article/view/26/24> [in Ukrainian].
5. Svichkarova, Ia.V. (2023). Profesiina etyka u diialnosti pravoohoronnykh orhaniv [Professional ethics in the work of law enforcement agencies]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Serii PRAVO – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series LAW*. (Issue 76, part 2, pp.75-78).
6. Barabash, O. O. & Solodkevych, V.I. (2021). Profesiina etyka u pravoohoronii diialnosti Ukrainy: natsionalni tendentsii ta zarubizhnyi dosvid [Professional ethics in law enforcement in Ukraine: national trends and foreign experience]. *Derzhavotvorennia ta pravotvorennia v konteksti yevrointehtatsii: materialy VII Vseukrainskoho kruhloho stolu – State-building and Law-making in the Context of European Integration: materials of the VII All-Ukrainian roundtable discussion* (pp. 21-26). Retrieved from: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4205/1/03_12_2021.pdf#page=21/ [in Ukrainian].
7. Zakon Ukrainy Pro Derzhavnu kryminalno-vykonavchu sluzhbu Ukrainy pryiniaty 23 chervnia 2005 roku № 2713-IV [Law of Ukraine On the State Criminal and Executive Service of Ukraine from 23 June 2005 № 2713-IV]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15#Text> [in Ukrainian].
8. Zakon Ukrainy Pro Derzhavnu sluzhbu pryiniaty 10 hrudnia 2015 roku № 889-VIII [Law of Ukraine On the civil service from 10 December 2015 № 889-VIII]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> [in Ukrainian].
9. Zakon Ukrainy Pro zapobihannia kuptsii pryiniaty 14 zhovtnia 2014 roku № 1700-VII [Law of Ukraine On the prevention of corruption from 14 October 2014 № 1700-VII]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/conv#Text> [in Ukrainian].

10. Закон України Про затвердження правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань прийнятий 28 серпня 2018 року № 2823/5 [Law of Ukraine On approval of the Internal Regulations of Penitentiary Institutions from 28 August 2018 № 2823/5]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1010-18/conv#n913> [in Ukrainian].

11. Кодекс професійної етики персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України: наказ від 14 квітня 2017 № 1272/5 [Code of Professional Ethics for the Personnel of the State Penitentiary Service of Ukraine: Order of 14.04.2017. № 1272/5]. Retrieved from: <https://www.probation.gov.ua/wp-content/uploads/2021/06/Кодекс-проф-етики-персоналу-ДКВС.docx> [in Ukrainian].

12. Recommendation CM/Rec (2012)5 of the Committee of Ministers to member States on the European Code of Ethics for Prison Staff. *PO21 Library – Training Resources for European Prison Officers*. Retrieved from: <https://library.prison-officers21.org/wp-content/uploads/2023/01/38-Recommendation-Rec20125-of-the-Committee-of-Ministers-to-member-States-on-the-European-Code-of-Ethics-for-Prison-Staff.pdf> [in English].

13. Code of Conduct for Law Enforcement Officials: Code of 17.12.1979 no. General Assembly resolution 34/169. Retrieved from: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/code-conduct-law-enforcement-officials> [in English].

14. Рішення Київського окружного адміністративного суду від 27 жовтня 2021 року № 100848750 у справі № 320/5336/21 [Decision of the Kyiv District Administrative Court dated 27.10.2021 № 100848750 in case № 320/5336/21]. Retrieved from: <https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/100848750/> [in Ukrainian].

15. Рішення Дарницького районного суду міста Києва від 28 липня 2022 року у справі № 753/1531/22 [Decision of the Darnytsia District Court of Kyiv dated 28.07.2022 in case № 753/1531/22]. Retrieved from: <https://opendatabot.ua/court/105536887-fb80ad2c2c30b155d83a2537317054ce> [in Ukrainian].

16. Halai, A. Chy prynesete koryst ukrainskii penitentsiarnii systemi takyi Kodeks etyky? [Will the Ukrainian penitentiary system benefit from such a Code of Ethics?]. *ZMINA*. Retrieved from: https://zmina.info/columns/chi_prinese_korist_ukrajinskij_penitenciarnij_sistemi_takij_kodeks_etiki-2/ [in Ukrainian].